

รูปแบบสวัสดิการที่อยู่อาศัยสำหรับลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม
อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนในนิคมอุตสาหกรรมทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร

นายวรพจน์ พงศ์สวัสดิการศึกษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN.974-332-333-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PATTERN OF HOUSING WELFARE FOR WORKERS OF ELECTRONICS AND
PARTS FACTORIES IN INDUSTRIAL ESTATE
IN NORTHERN OF BANGKOK

Mr. Woraphot Pongsawadiruksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for The Degree of Master of Housing Development in Housing

Department of Housing

Graduate School

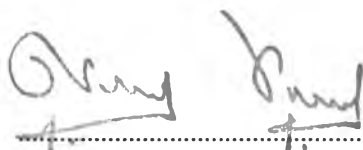
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

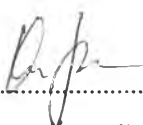
ISBN.974-332-333-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบสวัสดิการที่อยู่อาศัยสำหรับลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม
อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วน ในนิคมอุตสาหกรรมทางตอนเหนือ
ของกรุงเทพมหานคร
โดย นายวรพจน์ พงศ์สวัสดิ์รักษา
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภาณุ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

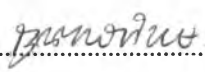

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชุตินวงศ์)

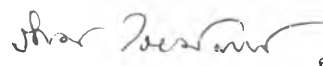
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุฑาสัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภาณุ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชีระเดช รั้วมงคล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ คุณชลทิพย์ พานิชภักดิ์)

.....กรรมการ
(คุณรัศมี ไชยนันท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วรพจน์ พงศ์สวัสดิการศึกษารูปแบบสวัสดิการที่อยู่อาศัยสำหรับลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนในนิคมอุตสาหกรรมตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร (THE PATTERN OF HOUSING WELFARE FOR WORKERS OF ELECTRONICS AND PARTS FACTORIES IN INDUSTRIAL ESTATE IN NORTHERN OF BANGKOK) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ศักดิ์ชัย ภิรินทร์ภาณุ ; 107 หน้า. ISBN 974-332-333-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิธีการ ข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาของการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยรูปแบบต่างๆ เพื่อชี้เสนอรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องและแรงงานที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกจ้าง 326 ราย และผู้ประกอบการ 5 ราย

ผลของการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการโรงงานอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย 3 รูปแบบ คือ

1. สวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย ด้วยการติดต่อเข้าร่วมโครงการสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ ข้อดีของการใช้สวัสดิการเงินกู้คือช่วยสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยแก่ลูกจ้าง ผู้ประกอบการไม่มีภาระในการบริหารจัดการมากนัก ข้อเสียคือผู้ที่มีรายได้สูงเท่านั้น เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์

2. สวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัย ใช้วิธีให้เงินกับลูกจ้างเพื่อให้ลูกจ้างเช่าที่พักอาศัยบริเวณใกล้กับโรงงานเพื่อสะดวกต่อการเดินทางมาทำงาน ผลคือช่วยลดภาระค่าเช่าที่พักอาศัยให้ลูกจ้าง, และช่วยจูงใจแรงงานให้เข้าทำงานด้วย ซึ่งข้อเสียสวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัยคือเป็นภาระต่อการบริหารจัดการของผู้ประกอบการในด้านต้นทุน

3. สวัสดิการหอพัก ผู้ประกอบการจะเช่าหอพักเพื่อให้ลูกจ้างที่เป็นคนโสด ไม่สะดวกในการเดินทางมาทำงานได้พักอาศัย ซึ่งหอพักส่วนใหญ่มีระยะห่างจากโรงงานไม่เกิน 1 กิโลเมตร ข้อดีของการจัดสวัสดิการหอพักคือจูงใจแรงงานด้วยการสร้างความมั่นคงในการพักอาศัยแก่แรงงานที่มีภูมิลำเนาอยู่ไกลให้เข้าทำงานแทนการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ ข้อเสียคือเป็นภาระต่อการบริหารจัดการของผู้ประกอบการในด้านต้นทุน

การเปรียบเทียบสวัสดิการที่อยู่อาศัย ทั้ง 3 รูปแบบปรากฏว่าสวัสดิการหอพักมีความจำเป็นมากที่สุดเพราะโรงงานส่วนใหญ่เป็นการทำงานในระบบกะ ตลอด 24 ชั่วโมงจึงสะดวกต่อการบริหารการผลิตและการเดินทาง รองลงไปคือสวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัยที่เป็นการแก้ไขปัญหของผู้ประกอบการที่ไม่สามารถจัดหาที่พักให้ลูกจ้างได้และอันดับสุดท้ายคือสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้กับลูกจ้างและส่งเสริมการออมรูปแบบหนึ่ง

ภาควิชา เลขแถว
สาขาวิชา เลขแถว
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม

C835751 : : MAJOR Housing Development

KEY WORD:

Pattern / Housing Welfare / Workers

Woraphot Pongsawadiruksa : The Pattern of Housing Welfare for Workers of Electronics and Parts

Factories in Industrial Estates in Northern Bangkok.

Thesis Advisor: Assoc. Prof.Sakchai Kirinphanu, 107 pp. ISBN 974-332-333-3

The objectives of this research were to study positive and negative aspects of housing welfare for workers, explore solutions to the problems of providing housing welfares for workers and make suggestions to employers on how to arrange proper housing welfare. The two groups of sampling were 326 workers and five electronics and parts factory operators.

The research found that the factory operators liked to arrange three types of housing welfare including;

1. house welfare loans of which employers applied to join the programme of the Government Housing Bank. Workers who obtained welfare loans, had monthly instalments deducted from their salaries. They felt safer and would pay cheaper interest rates than normal home-loan seekers. At the same times, employers would have no managerial costs. If the government adopted measures to encourage banks to extend more welfare loans, this will help spur demand in the housing market.

2. Housing allowances paid for housing rents nearby the factories. This welfare plan is good in building workers' motivation and work spirit. Normally, workers will share accommodations with friends due to their limited budget while some prefer to stay with families. In fact, employers should negotiate to rent accommodations for a group of workers, so rents will decline. The housing allowance is one of the company's biggest burdens.

3. Dormitories for single staff and those who face difficulties in traveling between their home and the factory. Usually, a dormitory is no more than four kilometres from the plant. This attracts those whose hometowns are in remote provinces to work with the factories. When there are a lot of people living in the dormitory, certain problems occur such as uncleanliness, noise and air pollution.

When compared among three types, dormitory is the most convenient to serve the 24 hour work of shift system. Recently, the demand for use of dormitory is rising significantly. Meanwhile, some factory operators have joined together to build their own dormitories as the cost of construction is becoming cheaper.

ภาควิชา..... เกษการ.....

สาขาวิชา..... เกษการ.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภานู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ทุ่มเทเวลา ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย รองศาสตราจารย์ ชีระเดช รั้วมงคล อาจารย์กฤษณาทิพย์ พานิชภักดิ์ และคุณรัศมี ไชยนันท์ ที่ได้ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารและพนักงานของ บริษัท โรม อพอลโล อีเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท แคนนอน ไฮเทค (ประเทศไทย) จำกัด ,บริษัท รีท-ไรท์ (ประเทศไทย) จำกัด ,บริษัท โอกิ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท ชันโย เซมิคอนดักเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลและการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับพี่น้องชาว ซี -8 (พีแนม, ยุค, โป่ง, บุญชัย, โฉม, ดื่อง และจืด) ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง

และท้ายนี้ขอกราบพระขอบคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ญาติพี่น้อง และภรรยาที่คอยให้กำลังใจด้วยดีมาตลอด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาต่างๆ ให้ผู้เขียนมีโอกาสดจบการศึกษาในครั้งนี้

วรพจน์ พงศ์สวัสดิศิริรักษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	3
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ความสำคัญและความหมายของสวัสดิการ.....	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการ.....	9
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างสิ่งจูงใจ.....	12
2.4 รูปแบบการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างอาคารสงเคราะห์.....	16
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีในการวิจัย.....	23
3.1 กำหนดเค้าโครงการวิจัย.....	23
3.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.4 ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
3.5 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล.....	32
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอรายงาน.....	32
3.7 สรุปผลข้อมูล.....	33
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4.1 แนวความคิดและหลักการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย.....	34
4.2 ลักษณะของลูกจ้างที่ได้รับสวัสดิการที่อยู่อาศัย.....	38
4.3 สวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย.....	44
4.4 สวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัย.....	56
4.5 สวัสดิการหอพัก.....	68
4.6 ลักษณะความต้องการสวัสดิการที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับปัจจุบัน.....	77
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ.....	82
5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	82
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	เปรียบเทียบระหว่างสิ่งจูงใจในการทำงานกับสิ่งที่สร้างความพอใจ... 13
ตารางที่ 2.2	เปรียบเทียบความต้องการพื้นฐานตามแนวคิดของมาสโลว์กับรูปแบบสวัสดิการ..... 15
ตารางที่ 3.1	รายชื่อโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ใน 4 นิคมอุตสาหกรรม..... 26
ตารางที่ 3.2	การคำนวณประชากรตัวอย่างโดยวิธีคำนวณตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน..... 30
ตารางที่ 4.1	โรงงานและประเภทการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย..... 35
ตารางที่ 4.2	รูปแบบการจัดสวัสดิการของโรงงานที่จัดทั้ง 3 รูปแบบ..... 36
ตารางที่ 4.3	รูปแบบการจัดสวัสดิการของโรงงานที่จัด 2 รูปแบบ..... 37
ตารางที่ 4.4	รูปแบบการจัดสวัสดิการของโรงงานที่จัด 1 รูปแบบ..... 37
ตารางที่ 4.5	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง..... 40
ตารางที่ 4.6	ประเภทที่อยู่อาศัยในอดีตก่อนเข้าทำงาน..... 42
ตารางที่ 4.7	ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัยในอดีตก่อนเข้าทำงาน..... 43
ตารางที่ 4.8	ปัจจัยในการเลือกจัดสวัสดิการเงินกู้ของผู้ประกอบการ..... 44
ตารางที่ 4.9	เงื่อนไขการยกเลิกสวัสดิการเงินกู้ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง... 45
ตารางที่ 4.10	เงื่อนไขการยกเลิกสวัสดิการเงินกู้ระหว่างผู้ประกอบการกับธนาคาร.. 46
ตารางที่ 4.11	เงื่อนไขการยกเลิกสวัสดิการเงินกู้ระหว่างผู้ประกอบการกับสถาบันการเงิน..... 46
ตารางที่ 4.12	ความคาดหวังจากสวัสดิการเงินกู้ของผู้ประกอบการ..... 47
ตารางที่ 4.13	ประเภทของที่อยู่อาศัยในโครงการสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย..... 48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14	ประเภทที่อยู่อาศัยกับวงเงินกู้..... 49
ตารางที่ 4.15	วัตถุประสงค์ในการใช้สวัสดิการเงินกู้ที่อยู่อาศัย..... 50
ตารางที่ 4.16	วงเงินกู้สวัสดิการที่อยู่อาศัยกับรายได้บุคคล..... 51
ตารางที่ 4.17	วงเงินกู้สวัสดิการที่อยู่อาศัยกับระยะเวลากู้..... 52
ตารางที่ 4.18	ความคาดหวังที่ได้รับจากสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของลูกจ้าง.... 52
ตารางที่ 4.19	ผลประโยชน์ของสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยที่ลูกจ้างได้รับ..... 54
ตารางที่ 4.20	ประสิทธิภาพต่อการทำงานของลูกจ้างในโครงการสวัสดิการเงินกู้.... 55
ตารางที่ 4.21	ทัศนนะของผู้ประกอบการต่อลูกจ้างที่ได้รับสวัสดิการเงินกู้..... 55
ตารางที่ 4.22	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัย..... 56
ตารางที่ 4.23	ทัศนนะในการให้เงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัย..... 57
ตารางที่ 4.24	จำนวนเงินช่วยเหลือที่กลุ่มลูกจ้างได้รับ..... 58
ตารางที่ 4.25	เปรียบเทียบจำนวนเงินช่วยเหลือค่าเช่ากับระดับของพนักงาน..... 59
ตารางที่ 4.26	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินช่วยเหลือที่ได้รับกับรายได้บุคคลต่อ เดือน..... 60
ตารางที่ 4.27	ความต้องการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัย..... 61
ตารางที่ 4.28	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินช่วยเหลือที่ต้องการกับรายได้บุคคล ต่อเดือน..... 62
ตารางที่ 4.29	ประเภทอาคารที่กลุ่มตัวอย่างเช่า..... 62
ตารางที่ 4.30	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทอาคารที่เช่ากับรายได้บุคคลต่อ เดือน..... 63
ตารางที่ 4.31	ประเภทที่อยู่อาศัยที่เช่ากับจำนวนสมาชิกที่พักอาศัยร่วมกัน..... 64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.32	ประเภทที่อยู่อาศัยที่เข้ากับประเภทของสมาชิกที่พักอาศัย..... 65
ตารางที่ 4.33	ประโยชน์ของสวัสดิการเงินช่วยเหลือค่าเช่าที่พักอาศัยด้านลูกจ้าง..... 66
ตารางที่ 4.34	การเดินทางมาทำงาน..... 67
ตารางที่ 4.35	การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของลูกจ้าง..... 67
ตารางที่ 4.36	ทักษะของผู้ประกอบการต่อการทำงานของลูกจ้าง..... 68
ตารางที่ 4.37	หลักเกณฑ์ในการให้สวัสดิการห้องพัก..... 69
ตารางที่ 4.38	ลักษณะห้องพัก..... 69
ตารางที่ 4.39	สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก..... 70
ตารางที่ 4.40	ค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการช่วยเหลือในการอยู่อาศัยในอาคารห้องพัก.... 71
ตารางที่ 4.40	ปัญหาการอยู่อาศัยในห้องพักที่ผู้ประกอบการพบ..... 71
ตารางที่ 4.41	แนวทางแก้ไข..... 72
ตารางที่ 4.42	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของลูกจ้างและผู้ประกอบการ..... 73
ตารางที่ 4.43	ปัญหาการอยู่อาศัยในห้องพักของลูกจ้าง..... 74
ตารางที่ 4.44	เปรียบเทียบปัญหากับระดับลูกจ้าง..... 75
ตารางที่ 4.45	ผลประโยชน์ของสวัสดิการห้องพัก..... 76
ตารางที่ 4.46	ประสิทธิภาพการทำงานของลูกจ้าง..... 77
ตารางที่ 4.47	เปรียบเทียบรูปแบบสวัสดิการที่ได้รับกับรูปแบบสวัสดิการที่ตรงกับ ความต้องการ..... 78
ตารางที่ 4.48	รูปแบบสวัสดิการที่อยู่อาศัยที่ลูกจ้างต้องการ..... 78
ตารางที่ 4.49	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับรูปแบบสวัสดิการที่ต้องการ 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.50	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพครอบครัวกับรูปแบบสวัสดิการที่ลูก จ้างต้องการ..... 80
ตารางที่ 4.51	ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับรูปแบบสวัสดิการที่ลูกจ้างต้องการ 81